СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 185. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 11-го серпня 1939. No. 185. Jersey City, N. J., Friday, August 11, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ МОБІЛІЗАЦІЮ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ

ВАШИНГТОН. — Департаменти війни й армії створили спільний дорадний комітет для амуніційної ради при цих департаментах, котрий має називатися „Вор Рісорсіз Борд", а котрого обовязком має бути кооперувати при мобілізації економічних засобів до війни.

На чолі цього нового комітету має станути Едвард Стетініюс, предсідник ради „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен".

ЗАКИДУЮТЬ ФРАНЦУЗЬКИМ УРЯДНИКАМ ПАЧКАРСТВО.

НЮ ЙОРК. — Велика лава присяжних суддів федерального суду закидує французьким дипльоматичним урядникам, урядовцям Французької Лінії та офіціяльного державного туристичного бюра пачкування до Америки французьких фільм під покришкою перевозу дипльоматичних паперів. Покищо зібрані дані передано департаментові стейту до дальшого зарядження.

Фільми, кажуть, представляли сцени з подорожей по Франції, а мали їх показувати на виставах у Ню Йорку й Сан Франсіско.

ЗБИРАЮТЬ ЖЕРТВИ НА ПРИМІЩЕННЯ РУЗВЕЛТОВИХ ПАПЕРІВ.

ВАШИНГТОН. — Серед урядовців Коломбійського Дистриксу, підлеглих федеральному урядові, почали збирати жертви на влаштування приміщення для бібліотеки президента Рузвелта в Гайд Парку. Бібліотека мала би дати приміщення передовсім документам і паперам, призбираним, президентом.

Будинок для цеї цілі має бути виставлений коштом федерального скарбу на основі закону про бібліотеку Рузвелта, ухваленого 18. липня цього року.

ПОЖАР КОРАБЛЯ НА ОКЕАНІ.

НЮ ЙОРК. — Сюди наспіла радіова вістка, що американський товаровий корабель „Пайпстовн Кавнті" занявся на Атлянтійському океані, яких тисячу миль від цього порту. Вістка додає, що обслуга корабля бореться з пожаром та що їй вдається його далі не пускати; одначе залога мусіла викинути з корабля велику частину ладунку.

На допомогу горіючому кораблеві поспішив інший американський товаровий корабель, „Ситі оф Рейвил".

РУЗВЕЛТ ПЛЯНУЄ НОВІ ЗАКОНИ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Люди, що говорили з президентом Рузвелтом від його приїзду до літньої палати, кажуть, що він розчарований діяльністю конґресу, але не покидає плянувати далі проєкти нових законів, які, на його думку, мусять бути ухвалені на найближчій сесії конґресу.

РУЗВЕЛТ ЗАРЯДЖУЄ ОЩАДНІСТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Президент приказав начальникам усіх урядових бюр розглянути, які ощадності можна завести в кожному бюрі.

З цього зарядження роблять висновок, що уряд збирається повести широку акцію за знесення зайвих видатків.

ПОЗИВАЄ КОМУНІСТИЧНИХ ЛІДЕРІВ.

НЮ ЙОРК. — Пані Едит Лиґет випозивала від „Комфодейлі Поблишинґ Ко.", накладців комуністичної ґазети „Дейлі Воркерс", відшкодування за образу в сумі 2,672 доляри. Потім вона внесла до суду просьбу дозволити їй пізвати за виконання присуду ріжних комуністичних лідерів, на котрих накладна спілка перенесла свій маєток, щоб, як каже позовниця, не заплатити їй виграної суми.

ВЧАТЬ ПОВЕДІНКИ В ПАРКАХ.

БРУКЛИН (Ню Йорк). — Поліційні суди в цій дільниці почали кампанію проти людей, що поводяться невідповідно в публичних парках. Поліція арештує, а суди карають за такі річи, як недбальство в одяганні, турбування звірят у звіринці, розкидання сміття, тощо.

СПОДІВАЄТЬСЯ РЯТУНКУ ХІБА ВІД ЧУДА...

ВАШИНҐТОН. — У розмові з ґазетярами польський амбасадор у Вашинґтоні, ґраф Потоцький, котрий щойно вернувся з Европи, сказав, що хіба одно чудо може знайти для Европи розвязку її проблем.

Він висказав сумнів, чи Гітлер зможе довше відкладати свій удар, бо незадовго союз проти нього стане занадто сильний. Він признав Гітлерові заслугу в розбуджуні Европи зо сну.

ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ.

На побоєвищі з Громадянської Війни 75 літ тому в Манасис, Вірджінія, відбуваються модерні маневри американської армії. На світлині змоторизований відділ Пенсилвенійської Національної Ґвардії.

АМПУТУВАВ СОБІ НОГУ.

Вилйем Кепс, 19-літній мурин у Лорейні, Огайо, упав з поїзду так нещасливо, що колесо воза розбило йому ногу. Кепс обвязав собі ногу над раною скрутком з одіння, щоб не допустити до втрати крови, а потім кишеньковим ножем відтяв собі ногу. Потім поштильгукав яку милю, поки не стрінув амбулянсу. Цей забрав його до шпиталю. У шпиталі лікарі обтяли йому ногу 5 цалів більше. Заряд шпиталю каже, що стан недужого добрий.

СЛІПИЙ, АЛЕ ЇЗДИВ АВТОМ.

У містечку Піорія в стейті Іллиной поліція схопила 26. червня сліпого чолвіка, Геролда Сордза, що їхав бічною доріжкою автом, мовляв, відвідати робітників на складі цеґли. Виходить, що він уже нераз туди їхав своєю старою та драптивенькою тарадайкою. Каже, що наслухував свою дорогу... Коли приобіцяв уже більше не їздити, його випущено на волю. Сордзові 26 літ.

ПРИЧИНА ЛИСІННЯ.

Кажуть учені, що головна причина, чому більше чоловіків лисіє, як жінок, то те, що на голові під шкірою мають менше товщу. Отой товщ, — то наче ґрунт для збіжжя. Там коріння волосся. Та в старшому віці шар того товщу зменшується. Менше є ґрунту для коріння волосків, і те коріння нидіє, а волоски випадають. А жінки мають на голові грубший шар товщу і тому їх волосся має ліпший ґрунт для свого коріння. Жіноче тіло взагалі має в собі більше товщу, як тіло чоловіка, бо жінкам потрібно мати засіб товщу як матерям, що витворюють молоко й плекають дітей.

АСРОНОМІЧНА МИЛЯ.

До сонця нам коло 93 міліони миль. Таку віддаль часом астрономи називають астрономічною милею. Тож коли таку милю ми візьмемо собі за мірило, то до сонця буде нам одна астрономічна миля, до планети Марса пів милі, до Юпітера трошки більше як 5, до Сатурна 9 і пів милі, до Нептуна 30, а до Плютона 39 і пів милі.

ЗГИНУЛИ В ХОЛОДІЛЬНИЦІ.

Коли 24. червня пані Телма Робертс, що живе у місті Де Мойн, у стейті Айова, вернулася додому, то побачила, що все, що було в холодільниці, було порозкидане по підлозі, хоч двері холодільниці були щільно зачинені. Та коли відчинила дверцята, то в одній переділці побачила мертву 8-літню свою донечку Лавиню, а в другій свого 9-літнього синка, Джеймса. Поліція здогадується, що діти бавились, і мабуть до одної переділки ввійшла Лавиня, а брат за нею зачинив двері й автоматично замкнув, а опісля і сам ввійшов до другої переділки і затріснув так за собою двері, що вони замкнулись. Обидвоє подушилися через брак свіжого повітря.

СКОЧИВ НА СМЕРТЬ, БО ЛЕГКОПАД НЕ ВІДЧИНИВСЯ.

Коли Дж. Чедвик, 21-літній летун, вискочив 26. червня з легкопадом з літака на маленькій летничій виставі в Сейнт Кетерінс, Онт., його легкопад чомусь не розкрився і так нещасний летун упав на землю з висоти 2 й пів тисячі стіп. Згинув відразу. При трупі Чедвика знайдено аж два легкопади (парашути), але тільки один з них був трошки розкритий.

І КАЧКУ І ПЕРСТЕНЬ МАЛИ НА ОБІД.

Пані Вилйем Біл, що мешкає в Елирії, в стейті Огайо, патрала недавно качку на обід і знайшла в середині свій діямантовий перстень, вартости 125 долярів, що тому 6 тижнів згубила.

ДЕ БЕЗПЕЧНІ ЛІТАКИ?

Кажуть, що ніпонці такі осторожні в летництві, що за минулих десять літ ще зовсім не було нещасливих випадків з пасажирами в Ніпоні. Були нещасливі випадки з військовими літаками, але не з пасажировими.

СКЛЯНІ ҐОНТИ.

В Америці саме тепер випробовують ґонти з гартованого скла. Таке скло дуже пружисте й витревале. Гартують його в оливі. Такі, ґонти не псуються. Тому ліпші вони від деревляних.

ЦИМ РАЗОМ НЕ ВУЙКО, ТІЛЬКИ ТІТКА З АМЕРИКИ.

Приповідковий багатий вуйко чи тітка з Америки навіть сьогодні не належать іще до казок, чого доказом є чотири члени родини Рошето, що живуть у ріжних місцевостях французької провінції Вандея. Вони дістали у спадку по своїй тітці, котра як 17-літня дівчина виеміґрувала до Злучених Держав, де недавно померла, суму чверть міліярда франків.

СЛУЖБОВИКИ ОКРАДАЛИ ШПИТАЛЬ.

Велике враження викликала у Марселі корупційна афера, яку викрили у місцевому портовому шпиталі „Де Діє". Поліція арештувала 6 вищих службовиків того шпиталю, які систематично окрадали або через брак нагляду допускали до крадіжу дорогих ліків та хірурґічних інструментів, що належали до шпитального інвентаря. У звязку з тією аферою шпиталь має втрати на суму міліона франків.

КАНАДА ДОПУСТИТЬ ЧЕСЬКИХ ТЕХНІКІВ.

Уряд Канади рішив 29. червня допустити до Канади обмежене число чеських техніків, потрібних до пущення в рух фабрики обуви фірми Батя, однакож департамент праці має посвідчити, що для такої роботи нема тепер у Канаді досвідчених робітників. Число техніків, що мають бути допущені, лишилось неозначене, одначе воно буде мінімальне.

ВІДНАЙШЛАСЯ ФІНСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ НА ЛЯБРАДОР.

Від кількох тижнів не було ніяких вісток про фінську наукову експедицію, що кілька місяців тому виїхала на Лябрадор під проводом проф. Таннера. В останньому часі прийшов від експедиції перший комунікат. Як виявляється, причиною такої довгої мовчанки було те, що експедиція мусіла перебути кілька тижнів у безлюдному заливі.

ВМЕРЛА ТЕРЕСА НАЙМАН.

З Берліну надійшла вістка, що відома стиґматичка Тереса Тайман з Коннерсрайті померла.

ПРАЦІ НАД ГРОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ

ЛЬВІВ. — Краєві часописи доносять за польською аґенцією тилеґрафічною таке: „У Давидгородку на Поліссі ведуть тепер працю над розкопами гробів українських князів (в оригіналі „ксьонжонт рускіх"), що їх відкрили в минулих роках підчас будови фундаментів під костел на Замковій горі. В цих розслідах беруть участь: проф. краківського університету Рутковський і проф. Колюмбійського університету в Ню Йорку, Північна Америка, П. А. Колман. Ученим, які прибули 22 липня до Давидгородка, товаришить директор співпраці з закордоном, мін. Грабовський. Українських учених при тих розкопах нема.

УКРАЇНЦІ В ЮГОСЛАВІЇ ДІСТАЮТЬ СВОЇ ШКОЛИ.

РУСКИЙ КЕРЕСТУР (Югославія). — Тамошнє „Рідне Слово" доносить: „Нераз ми писали, що в багатьох наших селах маємо право домагатися, щоб наука була нашою українською мовою. Була одна трудність: В Югославії нема українських учителів. І ось тепер міністерство освіти на заходи нашого Преосвященного заявило, що прийме кількох учителів українців, котрі мусіли з Карпатської України перед мадярами втікати в світ. Великий це для нас успіх і велика заслуга нашого владики Діонісія". Далі подано в цілості письмо з міністерства, яким повідомляється про те рішення. Закінчує ту новинку „Рідне Слово" так: „Тепер хай лише священики в тих наших селах, де є бодай наших 30 дітей, зроблять просьбу до міністерства освіти, покликаючись на згадане письмо, та хай просять завести українські кляси. Не сміємо прогайнувати таку красну нагоду дістати свої рідні школи, котрі будуть виховувати нашу молодь, нашу будучність рідною, матерньою мовою."

ЖЕРТВЕННІСТЬ СІЛЬСЬКОЇ ДІВЧИНИ.

ЛЬВІВ. — З кінцем травня ц. р. виходила замуж Анна Кульба, дочка Дмитра з Білої, пов. Чортків, за Володимира Гевка, сина Якова. Вона проти волі своїх родичів відмовила собі приємности весільної забави, яку бажали владити родичі. Всі гроші, що мала коштувати забава, сто злотих, вона віддала на українські інституції. Скільки ці гроші варто на краєві відносини, покаже це, що на селі треба за одного злотого цілий день працювати.

РЯТУЮТЬ „ЧЕРВОНУ КАЛИНУ".

ЛЬВІВ. — На вістку про фінансові труднощі видавництва „Червоної Калини" зараз відгукнулись поодинокі українці й установи. Яворівчани зараз вислали гроші і таке письмо до „Червоної Калини": „В залученні пересилаємо сто злотих на закупно книжок, які замовимо по одержанні від вас катальоґу. Одночасно пересилаємо 235 зл. на рахунок вписового й уділів для місцевих українських кооператив". Далі подані назви кооператив.

СУД НАД НАЦІОНАЛІСТАМИ.

ЧОРТКІВ. — У Чорткові відбулась при зачинених дверях розправа проти трьох українських хлопців за приналежність до О.У.Н.: Івана Запотічного, Степана Вороха та Миколи Зубика. Останнього увільнено, а двох перших засуджено по півтора року тюрми.

ДАНЦІҐ ХОЧЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИ „ПЛЄБІСЦИТ".

ДАНЦІҐ. — Місцевий націстичний лідер Ферстер, вернувшися з нарад із Гітлером, відразу зарядив масове віче мешканців Данціґу, щоб вони на нім заявились через аклямацію, де хочуть належати. Цілком певно, що вони заявляться за злуку з Німеччиною. Та що буде опісля? чи по тій заяві наступить формальна злука Данціґу з Німеччиною? Сподіваються, що таке буде, бо інакше Гітлер не приказував би Ферстерові заряджувати того масового віча. Одначе що буде далі? Чи це буде іскра, що запалить війну? Над тим застановляються в міжнародній політиці. Німецька преса далі веде завзяту пропаґанду проти Польщі.

ЮГОСЛАВІЯ ДЕРЖИТЬСЯ ОСТОРОНЬ ВІД „ОСІ".

БІЛГОРОД. — З добре поінформованих кол доносять, що Югославія рішилася не звязуватись із віссю Рим—Берлін, а заховає повну невтральність на випадок війни. Німеччина й Італія старались наклонити Югославію до того, щоб вона була невтральна, але щоб позволяла їхнім військам переїздити через свою територію і користуватись її сирівцями. Премієр Цветкович іде воєнним літаком до Риму, щоб дати там відмовну відповідь. Та з другого боку дехто побоюється, що щоб дати відмовну відповідь, то не треба було премієрові аж їхати до Риму.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МІСІЯ ФАРЛЕЯ В ПОЛЬЩІ

Під таким заголовком помістив щоденник „Бруклин Ситизен", що виходить у нюйорській дільниці Бруклин, замітну статтю з приводу відїзду до Европи ґенерального почтмайстра Джеймса Фарлія.

У статті підчеркує передовсім як замітний факт, що в газетах подано було виразно, що Фарлі їде до Польщі та що перед своїм відїздом Фарлі мав побачення з президентом Рузвелтом у Гайд Парку. Далі „Бруклин Ситизен" підчеркує, що туристи до Польщі звичайно не їздять, себто що в ній для туристів нема нічого цікавого. З цих фактів часопис виводить висновок, що Фарлі поїхав до Польщі в політичній місії.

Пише „Бруклин Ситизен":

„У своїй подорожі до Польщі Фарлі певно має місію від президента, а яку місію, це можна легко догадатися. У конфлікті між Польщею й Німеччиною президентські симпатії є всі по боці Польщі. Пан Фарлі, як довірена особа президента, певно дасть президентові Польщі особисте запевнення президента Рузвелта, що на випадок, якби прийшло до війни між Польщею й Німеччиною за Данціґ, Польща буде мати моральну допомогу американського народу".

Ці свої виводи „Бруклин Ситизен" підливає ще історичним сосом про спільність польських і американських традицій. Мовляв, Вилсон увільнив Польщу по двох століттях розбору (на ділі Польща була зовсім розібрана лише коло півтора століття), а всі американці шанують память Косцюшка й Пуласького як своїх революційних героїв.

Нюйорський польський щоденник „Нови Свят" уважав за потрібне виступити проти виводів „Ситизена", як не відповідаючих правді. „Нови Свят" каже, що він знає, що Рузвелт має великі симпатії до Польщі, що Рузвелт стоїть проти Німеччини, що Фарлі буде бачитися з президентом Польщі, міністром Беком і іншими представниками польського уряду. Всеж таки „Нови Свят" каже, що здогади „Ситизена" сумнівні. Фарлі, мовляв, їде не з візитою до цих польських урядників, але до американського амбасадора в Варшаві, Бидела. Ціль подорожі, на думку „Свята", не дипльоматична місія, але полювання й „гуд тайм". Візита буде чисто особиста й приватна й не буде мати характеру політичного. Джима Фарлія будуть витати як Джима Фарлія, а не як місіонаря президента Рузвелта.

Що здогадам „Ситизена" можна сумніватися, ясно. Факти, ним наведені, не вистарчають, щоб робити так далеко йдучі висновки. Але й виводам „Нового Свята" можна сумніватися ще більше. Правда, Фарлі представляє свою подорож до Польщі як приватну подорож для приємности, як це представляє „Нови Свят", але з цього ще не виходить, що так воно саме є. Його слова лише можуть підсунути здогад, що суть місії Фарлія така, що для її успіху краще, щоб вона виглядала на приватну місію.

Справа справжньої цілі подорожі Фарлія важна й для української іміґрації, але вона, на жаль, не має засобів знайти правду тепер. Справа певно виясниться пізніше, але не виключене, що тимчасом зробиться щось таке, що не зовсім буде за її бажаннями.

ЩОБИ ПРОТИ НАЦІОНАЛІЗМУ

В одній з російських еміґрантських часописів читаємо статтю якогось Федька про „автономію", котрою хоче ущасливити Карпатську Україну мадярщина. А в цій статті такий уступ:

„І хоч ця автономія й носить тимчасовий характер, „карпатороссы" завше будуть вдячні мадярам за те, що вони визволили їх від „українського тризуба", який інакше розчавив би їх без решти".

А конґрес російської („руської") Народньої Ради на Закарпатті „приймає до відома і одобряє ухвалу У. Р. Н. Ради в Ужгороді з 14. березня 1939, на підставі якої для усунення українського терористичного режиму... мадярське гонведське військо заняло Карпатську Русь".

З тих двох заяв бачимо, що наші ренеґати-москвофіли готові кликати чужинців до свого краю, щоб лише: наш нарід не зажив своїм самостійним національним життям; воліють корону св. Стефана, щоб лиш не Володимирів тризуб...

І тут насувається невелика аналоґія. Преса галицьких радикал - соціялістів теж рівночасно з москвофілами почала непебірчиву кампанію проти закарпатських націоналістів. Не лишають на них і сухої нитки, і як москвофіли, розхвалюють мадярів, розхвалюють чехів, Прхалу, Бенеша й Масарика, і кажуть, що не треба було валити чеську владу.

Це льоґічне! Москвофіли — „інтернаціоналісти", бо воліють єднання з Росією всіх словян за ціну зречення своєї національности. І радикали-соціялісти зо своїми органами преси, „Громадським Голосом" і „Живим (?) Словом", теж інтернаціоналісти, бо годиться з ухвалами II. соц. Інтернаціоналу. Як інтернаціоналісти, воліють усе: мадярів, чехів, жидів, масонів, щоб лиш не українських націоналістів. Все, що роблять ці останні, завше будуть нищити й поборювати і москвофіли, і радикали-соціялісти. Від українського націоналізму завше волітимуть мадярів, чехів, а хочби й большевиків. Але не ненависний націоналізм!

Це треба собі міцно запамятати і знати фізіономію цих груп, для яких Горті, й Бенеш і Масарик завше будуть приємливіші від своєї сильної національної влади. Коли український націоналізм має перемогти, то насамперед повинен знати, де його приятелі, а де вороги.

„Гей у лузі Червона Калина похилилася"...

Народ цінний настільки, наскільки культурний, наскільки має культурні цінності. На полі культури йдуть чи не найбільш рішальні міжнародні змагання. Притім цікаве, що культурний нахил народів незалежний від матеріяльного. Нераз і в найгірших матеріяльних умовинах народ виявляє високі культурні надбання. Не означуючи тут вичерпуюче цілости поняття „культура", що у противенстві до цивілізації (наука й техніка) відноситься до всебічних заінтересовань на релігійному, фільософічному, письменницькому й мистецькому полі, треба сказати, що в його основі зацікавлення освітою, школою, книжкою й пресою.

Статистичний показник цих чинників говорить чимало про культурний стан даного середовища.

З тієї причини й український народ так дуже дорожить цими справами. Його надбання в цих ділянках належать до постійних надбань народу. Це несхитні й незнищимі надбання. Якщо їм коли загрожує якесь нарушення, народній організм їх негайно відновляє, реґенерує. Вони основа, вони „мінімум" культурного стану народу.

У нас тут „Рідна Школа", „Просвіта", наші національні видавництва і наша національна преса.

Наша культурно - освідомлююча праця в народі мусить піти у напрямі здобування для нашої культури ширших, досі ще не зовсім обхоплених нею наших мас. Ніяка зміна умовин, ніякий ненормальний або винятковий час не змінить тут нашого культурного наставлення й набутку.

Так, напр., коли сьогодні підчас загальних зборів відомого видавництва „Червона Калина", що поклало собі за завдання публікувати праці головно про наше недавньоминуле й тим самим зберегти для майбутности основні дані про геройські змагання нашого покоління, чуємо про невідрадний стан цього видавництва, що грозить великою небезпекою — загладою видавництва, яке творить безпечно одну з основних і непохитних частин нашого культурного ндбання й яке тимсамим не може й не сміє захитатися. Нашим обовязком є чимскорше зарадити справі й подбати всіми силами про відповідне дальше наладнання діяльности цього органу.

Якби не час, у якому тепер живемо, якби не умовини, в яких пересічний громадянин живе занадто нервами та злобою дня, а менше звертає уваги на культурну працю, „Червона Калина" працювала б нормально. Та знаємо, що умовини, в яких живемо, мусять скоро з ріжних причин наладнатись, а тимсамим і праця у „Червоній Калині" піде втертими шляхами.

Але не можемо й не сміємо протратити видавництва у переходових умовинах. Мусимо прийти йому з конечною поміччю в його кризі.

Обовязком кожного з нас набути книжки „Червоної Калини", заплатити гроші за ті книжки; подбати, щоб видання „Червоної Калини" були в кожній нашій освітній установі; подбати, щоб якнайбільше громадян зпоміж нас стало членами кооперативи „Червона Калина", щоб вплатило уділ до неї; щоб ті громадяни, які вже є членами, доплатили чимскорше уділ (до 40 зл.), щоб довжники „Червоної Калини" — а їх велика маса, бо вони винні аж коло 90,000 зл.! — сплатили чимскорше свої довги; щоб — одним словом — всі ми разом заціkавилися „Червоною Калиною" й ділом дали їй негайну поміч.

Дня 17-го липня відбулась у Львові з почину дир. Павла Кривуцького, заст. голови Надз. Ради та голови фінансової комісії „Червоної Калини", пресова конференція в цій справі. По звідомленні Осипа Навроцького рішили представники преси повести в загадній справі ширшу акцію — аж до успішного кінця! Піднеслися голоси, чи не проголосити би публично імен і назвищ довжників, які зовсім не відзиваються на ніякі заклики та зовсім — і найдрібнішими ратами— не сплачують довгів. На це прийде ще час. Покищо рішили апелювати до здорового „я" громадянства. Висловили певність, що поміч буде, що санування вдасться, що кріза промине.

Акція вимагає не слів, а діл. Конечний негайний реальний вияв патріотизму та скора поміч „Червоній Калині". Ми переконані, що поміч знайдеться і „Червона Калина" продержить здорово грізний час. — („Новий Час").

Е. Олександрівський.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПРАВО ДЛЯ ЖІНКИ!

Найвищий суд стейту Ілліной розглядав зглядність недавно ухваленого судового закону зо стейтовою конституцією. Йшло за те, чи можуть жінки служити присяжними суддями.

Суд признав, що жінки мають це право, і притому додав, що чейже таке право признається просто по всіх стейтах. У цей спосіб, кажуть жіночі організації, покінчилася боротьба за право жінок служити на лавах присяжних, що тривала 11 літ.

Замітно, що й суд і жінки говорять про службу на лаві присяжних як про право, а не обовязок і завдання: бож хто служить присяжним суддею, має не лише почесть, але й важкий обовязок видати справедливий осуд про розглянену справу.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ДЛЯ ЖІНКИ!

До конкурсу в стріляньні жовнірів територіяльних військ, що відбувся у славній англійській стрільниці в Бизлі, 29 миль від Лондону, найбільше цільних стрілів мала панна Марджорі Фостер, котра служить у транспортовій секції помічної територіяльної служби.

Коли панна Фостер зажадала для себе медалі й почести найкращого стрільця в територіяльних військах Англії, міністерство війни відкинуло її домагання на тій основі, що, мовляв, її відділ, у котрім вона служить, не належить до правильного територіяльного війська.

Подаючи це рішення, „Ґардіен" каже, що рішенню нема що дуже дивуватися, коли взяти під увагу склад міністерства війни: адже ще великий англійський політик лорд Сейлсбері сказав про це міністерство делікатно, що воно досягнуло стану божевілля...

„Ґардіен" думає, що знаменита стрілянина панни Фостер доказує, що вона є більше вродженим вояком, як наприклад Гор-Белиша, головний державний секретар війни...

ЖІНКА МОЛОДШИМ МІНІСТРОМ.

При недавній зміні в англійськім міністерськім кабінеті секретарем здоровля стала панна Флоренс Горнсбру.

Вона є посолкою в англійськім парляменті й належить до консервативної партії. В парляменті вона відзначилася тим, що завзято боролася за ріжні закони, важні для людського здоровля, як проти додавання до напитків шкідливих складників, проти висилання дітей з Англії для адопції за границею, і таке інше.

Газетярі описують її як людину зо спокоєм, якого ніщо не може заколотити. Вона вправлена в дебатах і в них ніколи не вживає жіночого засобу поклику ватися на свою слабість або ніжність.

Є вона четвертою жінкою в англійськім міністерстві. Першою була княжна Атол; дві наступні міністри були в кабінеті Партії Праці.

ПОМОГЛИ.

В Овшен Ситі, Ню Джерзі, відбувалося картове підприємство в міськім яхтовім клюбі. Ціль була добродійна: ввесь чистий прихід мав піти на боротьбу проти страшної недуги пістряка (рака).

Підприємство влаштував жіночий відділ клюбу. Жінки провадили підприємство, а чоловіки лише помагали. До помочі між іншими чоловіками зголосилися якісь два гарно одягнені пани, коли під кінець гри закликали чоловіка, що помагав при касі, до телефону. В телефоновій будці касієр переконався, що його на телефон ніхто не кликав. Коли ж вернувся до каси, не застав 235 долярів, які зібрав з підприємства. Став шукати тих панів, що його кликали до телефону, але їх теж не було. І ніхто не міг сказати, хто вони такі були.

Як можна догадатися, непрошені панове скористали з того, що як жіночий відділ помагає чоловікам, а чоловіки помагають жіночому відділові, то серед такої маси взаємних чемностей одного полу для другого нікому й на голову не прийде зробити таку нечемність, щоб сумніватися в чесність чемних людей.

На ярмарку.

— Куме Грицю, кілько хочете за корову?
— Купіть собі іншу, бо я цеї не продаю.
— То пощо було провадити її на ярмарок?
— Бо стара не хотіла мене пустити з хати і казала, що не маю чого йти на ярмарок з голими руками. То я взяв корову, але продавати її — не продаю.

З БОЇВ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(5)

Був уже в Тисі, а на березі мадяри стріляли до нього, але поміч сотні проф. Голоти була щаслива, бо мадяри звернули увагу на сотню Січовиків, а він тимчасом дістався до своїх. (Від себе мушу додати, що пор. Чучка дуже гарний січовий старшина-герой. В січовім одностроєві брав участь у бою, а на румунській території чехи його передали румунам з тим, що, мовляв, грабував, бив невинних людей і т. д. Разом з ним сидів я в арешті в Сиготі, про що згадаю докладно в моїх споминах-зізнаннях. — Прим. Шинкаренка).

Так ми відступили до Хуста. Перед Хустом дали ми ще одну відсіч мадярам. Опісля ми відступили в напрямі Буштина на Тячево до Румунії.

Зізнання державного помічного вчителя Івана Вереша з Вишнього Шарду, округи Севлюш. Садок Остап Шинкаренко.

Оцінюючи мою просвітянську працю в Севлюській окрузі, провід Української Народньої Ради в Хусті іменує мене урядовцем Окружної У. Н. Р. в Севлюші з днем 10. листопаду 1938. Багато разів роздумував я над своєю долею і врешті надумався, що подам прохання до Міністерства Шкільництва, Культу й Освіти в Хусті про уділення мені місця помічного вчителя. Так і сталося. Я був призначений держ. пом. учителем у Вишньому Шарді, округи Севлюш.

На полудневий захід від Севлюша лежить моє рідне село, Сірма. Читальню тов. „Просвіта" заложив я ще в 1934 році, котра дуже гарно й успішно провадила освідомлюючу працю в користь українського народу.

Дня 1. квітня 1938 року голошу окружньому урядові, що дня 3. квітня відбудуться загальні збори чит. тов. „Просвіта" в Сірмі й Гетені. Відбувши збори в Сірмі, йду через Тису пішки 4 кільометри, щоб сповнити свій національний обовязок, до Гетени.

В Гетені зустріли мене з великою радістю. Збори почались у 3. год. пополудні. На зборах було приявних до 200 селян, зо старостою на чолі. Появився на зборах і зрадник нашого українського народу, провокатор учитель Іван Гелетей. Коли прийшлось рішати про долю язикового питання в їхній школі, то люди накинулись на управу школи, що вона не сповняє їхніх бажань, а вчить і калічить дітей незрозумілою московською мовою (русскою). Учитель Гелетей хотів обороняти русский напрям, та я сказав, що знаю того пана, котрий три роки продавав календарі читальням „Просвіти". Коли він студіював в учительській семинарії, два рази охоронив його проф. Голота від викинення зо школи, а тепер, коли натягнув білі рукавички та стався „паном", почав називати себе „русским". Між іншим я сказав, що всі знаємо, що ми є український нарід і що мусимо держатися разом. Де залунає одни голос з уст українця, всі там мають стати. Збори закінчились нашою перемогою.

Дня 5. квітня приходять до мене три чеські жандарми, котрі в імені республики, § 14. за зраду держави арештують мене. Про арешт повідомляю д-ра Венґриновича, а опісля посла і ниніішнього міністра Ю. Ревая, який по трьох днях повідомляє д-ра Венґриновича, що я мав дістати амнестію; така була мені уділена, та мене звільнено.

Дня 25. вересня маю засідання Укр. Нар. Ради в Сірмі, на котре прибули і гості з сусідніх сіл, делеґати з Гетени Кіш Іван, Вереш Юрій, з Тростника Габор Михайло і Тобола Юрко; з Ардівця Світлик Павло і Гвоздь Іван, та рішили ми вибрати делеґацію, яка мала піти 26. вересня до Ужгороду і запротестувати проти прилучення згаданих сіл до Мадярщини. Під моїм проводом вирушила делеґація до Ужгороду. З щирим серцем делеґацію приняв міністер Юліян Ревай, хоч було пізно вечером, по 9-тій год. На другий день приняв дуже щиро делеґацію також президент д-р Волошин, тодішній державний секретар.

Делеґація відвідала також Укр. Нар. Раду, міністра Степана Клочуряка. Всюди діставала запевнення, що все буде гаразд.

З радісним серцем вертаємось додому та запевняємо чекаючих на нас селян, що наша справа стоїть добре, наші села не будуть належати під мадярських гнобителів.

Жадаємо негайно скинення з функції старости села, мадярона Калоша, що нам також удається, а на його місце призначують нам свідомого і заслуженого українця. Степана Папа. Витаємо його ще і як голову місцевої Укр. Нар. Ради. Від того часу починає в Сірмі життя плисти нормально в нашу користь.

Опинився я як помічний учитель у селі Вишнім Шарді. Що тижня держу лекції О. Н. О. К. С. і У.Н.Р., також що тижня в суботу вечером роблю викладі в Сірмі та уділяю ріжні інформації нашим Січовикам, бо в селі Сірмі не було ані одного інтеліґента, котрий би вів освідомлюючу культурну працю. Почавши від священика до останнього вчителя, всі були мадярсько-руссофільські запроданці.

Дня 10. березня, коли ми держали службу в Сірмі, щоб не напали на наше село мадярські терористи, накинулись на нас чеські вояки, які були підюдені жидом Шоломоном, та хотіли нас постріляти. По довгій сварці вдалося мені їх розігнати. Вертаючись до Вишнього Шарду на науку до школи 12. березня, чую вистріли в напрямі мадярської границі Великих Комят.

Провідником О. Н. О. К. С. у В. Шарді був учитель Павло Шверя, який розповідає нам 14. березня, що в Хусті жандарми напали на Січовиків і що настали великі бої. Рівночасно довідуємося, що Словаччина проголошує свою самостійність. Радіємо з того, бо знаємо, що незадовго станемо і ми самостійними. В 8-мій год. чуємо радісну вістку, що батько Волошин проголосив самостійність Карпатської України.

Та рівночасно чуємо, що мадярське військо забрало Севлюш. Посилаю розвідку під Севлюш і рівночасно перебираю команду Січи. З 50 Січовиків зійшлись до мене на раду. Організую бойову сотню з 120 людей та чекаю відомостей від стежі, висланої до Севлюша. Тимчасом появляється десять жандармів з села Чингави під проводом штабного ротмістра Химинця (українець), який з іншими добровільно складає нам зброю, а то один легкий кулемет, девять крісів, вісім автоматичних пістолів, пять ґранат ручних та велику скількість набоїв. Маючи цю зброю, ми підкріпились і коли відступала одна чеська сотня з границі зпід Комят, побачивши нас узброєних, на наш приказ віддала нам і свою зброю, а то: три тяжкі скорострільні та велику скількість крісів, набоїв, ручних ґранат і револьверів.

Вислана стежа вернулася коло 12. год. в ночі та зголосила, що мадярське військо остаточно обсадило Севлюш. За Севлюшом від Великої Копані наложили мадяри на дорогу великі дерева та інші перешкоди, щоб не могли на них напасти чеські повзи.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Вісті з Карпатської України.

Мадярська влада в той час, коли Карпатська Україна була самостійна й керована своїми людьми, що походили з цієї землі, пускала бог зна які баламутства про те, мовляв, що в Карпатах біда, нужда, голод, терор, словом, як у пеклі. Так! Але це правдиве пекло на землі настало в Карпатах допера тепер унаслідок мадярського наїзду! Допера тоді, коли в Карпати вступила нога монгольського азіята, мадяра, повстав там голод, нужда, терор, знущання; це все дійсно перемінюється в пекло на землі. І хай культурний світ загляне в ту „середню Европу", хай пізнає ближче цю культуру в „мейд ін Гунгари"! Це ще одно свідоцтво азійських Мадярщини, бо дійсно подібне пекло побачимо лише в азійській Московії!

Мадяри зпочатку старалися зискати карпатоукраїнське населення ріжними „дарунками": кільограм муки, пів кг. соли, тощо. Одначе це все рівнялось нулі з тим, що цьому населенню забрали. За короткий час існування Карпатської України населення пізнало, що це є **воля**, і за кільограм муки ніколи її не забуде!

Нові втікачі оповідають: Мадяри ще й тепер, коли виголошують ріжні амнестії й автономії, не можуть опануватись й прихилити до себе українського населення. Українське населення, що раз пізнало волю, що почуло своє рідне слово, не дається чимнебудь заспокоїти.

В Ужгороді на стрільниці невидима рука местника застрілила 4 мадярських жандармів. У Доманинцях коло самої церкви таж сама рука положила трупом одного поліцая-мадяра. Внаслідок цих подій мадярська влада видала гостру заборону, де забороняє вільне переходження з Доманинець на Перечинщину. Також із Доманинець до Ужгорода пускають тільки переконтрольованих із спеціяльними леґітимаціями.

В Ужгороді, на місці, де стояв памятник Т. Г. Масарика, тепер поставили були памятник М. Гортія. Цими днями невидима рука взяла „Гортія" й кинула в ріку Уж.

Самі мадяри також невдоволені. Так, як передше були за, так тепер є проти самої мадярської влади. Мадяри очікують нового гостя — Гітлера. Мадяри вже й пісню про чорний прапор співають: „Пірош, феїр, фекете Унгвар елвон теметє". По українському це звучить: „червоний, білий, чорний Ужгород поховали!" Як перідтим мадяри сподівались наступу на Карпатську Україну, так тепер очікують дня, коли прийдеться їм утікати.

Також „чорнорубашники" згинули разом із „здобутком". Мадяри тримали їх лиш до того часу, доки потребували пускати темного ренегата на свого, більш видючого брата.

На Волівщині мадярські власті дальше переводять арештування, що сполучені з відомими мадярському монголові тортурами. В Богоревиці арештували кількох селян та збили їх до безтями. Побиті ще й досі лежать у шпиталі.

На Середнянщині знову військову диктатуру завели! Цивільна управа тревала там усього 12 годин, бо внаслідок неспокоїв військо перебрало управу знову в свої руки!

В Червеньові й Знячеві мадярська поліція дала вибубнити ось таку заборону: Всім забороняється ходити групами, чи навіть по двоє до церкви! Хто цього не послухає, буде негайно арештований та заплатить 10 пенго кари!"

В Ракошині, крім кількох українців, заарештували й одного мадяра, що не міг дивитись на мадярське „господарювання". Між іншим хвалив українську владу а на мадярських зайдів говорив, що „це не мадяри; це дикуни до нас прийшли".

Відомий ренеґат єпископ Стойка видав наказ, щоби по всіх церквах Карпатської України відчитували якісь „послання про корону св. Стефана". Багато свідомих священиків - українців спротивились такому надуживанню місця божого. Між іншими таке „послание" відмовився читати о. Желтвай, парох із Пилипця. Коли про це довідалась місцева жандармерія, негайно арештувала його та відставила до тюрми у Воловому, де почали в нелюдський спосіб із ним знущатись та бити. Місцеві парохіяни обурились проти такого поступування мадярських посіпак та почали демонстраційно домагатися, щоб невинного о. Желтвая звільнили. Двох із демонстрантів мадяри зловили, завели в тюрму, де їх до безтями змасакрували.

Як відомо, мадяри всіх полонених Січовиків розстріляли. Подібно робили й з українськими вояками. Недавно в Ужгороді були ще живі два полонені українські вояки із бувшої чесько - української армії, котрих уже мали випустити на „волю". Але ще перед випущенням мадярські садисти дали згаданих українських вояків під стійку на 2 год. т. зв. „біндів" (підтягли їх догори з повязаними назад руками!). По двох годинах обі вояки на місці погинули.

В Пацканьові, коло Середнього, селянин В. Шанто посварився з місцевим попом Міньом, унаслідок чого отчик Міньо видав його жандармерії, котра арештувала його та так збила, що нещасний за пару днів помер!

По всіх селах Карпатської України мадярська влада понаставляла старостами переважно попів мадяронів, а де забракло таких попиків, то там понаставляли інших, їм подібних ренеґатів.

Тепер у Карпатській Україні відбувся перепис населення. Про вислід його ще не маємо точних відомостей. Нам пишуть, що в Перечинщині, Волівщині, Рахівщині й Ясінщині населення, не зважаючи на погрози й на евентуальні арешти, скрізь масово подало свою національність „українська!"

Вісті із ЗУЗ.

На ЗУЗ іде дальший терор польської жандармерії з одного, а протитерор українського населення, з другого боку. Ляхи, як відомо, свого часу витворили собі „леґальних луговиків", але тепер уже й на них починають нападати, бо й та молодь, що з ріжних причин там належить, не хоче йти слідами своїх „зверхників".

Ляхи судять українців, за що попало. В Богородчанах ляцький суд засудив на півроку українського адвоката за те, що свого часу вислав до Хуста премієрові карпатоукраїнської влади, д-рові А. Волошинові, привітню телеграму, що в ній висловлював іменем українців Богородчанщини пошану та бажав багато успіхів карпатоукраїнській владі.

Господарське життя на ЗУЗ також захитане, бож відомо, що польське господарство завжди стояло під знаком маразму, а тимсамим це відемно впливало також на розвиток господарського життя на З. У. З., тимбільше, що українське господарське життя стало гамоване польськими властями. Внаслідок непевної політичної ситуації Польща натиснула податкову шрубу до того ступня, що повстають масові негодування не лиш між українським населенням, але й польським. Притому ситуація ще й тому загострюється, що селяни і при найліпшій волі не мають тих ріжних драч чим платити. Ціни на продукти господарські чимраз нижчі. Натомісць продукти споживчі, що переходять в жидівсько - державні руки, чимраз дорожчі, внаслідок чого повстає незадоволення в першій мірі між селянством і робітництвом. До того ще треба додати, що цілий край знаходиться під тягаром державних примусових позичок, що їх з населення здирають, не зважаючи притому на пряме руйнування господарств й усякого роду підприємств.

Вісті із СУЗ.

Східні Українські Землі також продовжують свою героїчну боротьбу за визволення зпід большевицького варварства. Що тижня відбуваються там масові процеси проти українських націоналістів. У Харкові щойно засудили 4 українських націоналістів на 20 літ тюрми за те, що змагали до відірвання України від СССР. При розправі цього процесу арештували свідка Симонова, що, як кажуть, свідчив у користь підсудних.

У Ворошиловграді засудили на кільканадцять років тюрми селянина, що напав на комуністичного вожаку.

Російського посла в Софії, Раскольнікова, проголосив комуністичний суд за зрадника, бо цей на визов московської влади не хотів вернутись до большевицького пекла.

НОВА ІНТЕЛІҐЕНТНА СИЛА.

Надя Онуфрик, дочка Анни і Теодора Онуфриків у Ню Йорку, покінчила студії в Гонтер Каледж (Hunter College) і 21. червня ц. р. одержала почесний ступінь бакалаврія штук („Degree of Bachelor of Arts with Honors"), за що американські академічні організації **„Phi Beta Kappa"** і **„Pi Mu Epsilon"** вибрали її своєю членицею.

Вона скінчила згаданий каледж як учителька математики для вищих шкіл, одначе записалася ще на дальші студії в Колюмбійськім університеті в Ню Йорку. Панна Надя є від 1926 року членицею Братства св. Володимира, відділу 130 У. Н. Союзу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІРБОРН, МІШ.

Праця місцевого товариства.

Громадське життя українців у Дірборні, Міш., передмісті Дітройту, зачалось від тоді, коли в тому місті зцентралізувались фабрики Форда й українці, серед інших робітників цієї компанії, почали там поселятись.

Перша українська організація у Дірборні була зорганізована під назвою Американсько Український Громадянський Клюб. Та при першій депресії той клюб упав, бо майже всі його члени лишились без праці й або порозїздились, або були в крайній нужді й не хотіли займатись громадською роботою.

Пізніше наш активний місцевий громадянин Йосиф Польовий, а також інші, як Іван Дацко, адвокат Кузь, Дембицький, І. Мороз, зреорганізували цей клюб і надали йому додаткову ціль взаємної помочи і помагати своїм членам морально та матеріяльно. Ця організація, головно завдяки Йосифові Польовому, є душею клюбу і 14-го відділу У. Н. Союзу, принесла неодному членові поміч.

Треба зазначити, що п. Польовий у великій мірі причинився до того, що до згаданого союзового відділу вписалось 50 членів. В В Дірборні ми тепер маємо гарну виплачену площу під будову української національної святині. І маємо надію в Бозі, що в нашій місцевості повстане незадовго ще одна українська станиця, а відділ 141 зросте вдесятеро зо старших і молодих українців та українок і буде кому постояти за українську справу на вільній землі Вашингтона.

Йосиф Якіма,
секр. 141 від. У. Н. Союзу,
Дірборн, Міш.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Харамбура. — Листи в справі книжок просимо адресувати до „Свободи",.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СМІЛИВІ КИТАЙСЬКІ ЖІНКИ.

До японського ґенерала О. Гата, що командував японськими військами в Китаю, зголосився раз старий китаєць і запропонував йому віддати на службу свою молоду гарну доньку. Ґенерал згодивсь і заплатив китаїцеві відповідну суму. Але ця китайка скоро показала, що крім великої краси має ще і вроджену інтеліґенцію. Вона так обходилася зо старим ґенералом, що той стратив розум і в ній залюбився.

Китайка зручно притягала старого ґенерала, обіцювала взаємність, аж доки одного дня не зникла. Ґенерал почав її шукати, але не знайшов. Не знайшов також ґенерал своїх військових плянів, що були заховані в його шафі, а до котрої ключі дістала згадана китайка.

Слідство виявило, що вона належала до союзу китайських сміливих жінок, яких кличем є „смерть чужинцям". Співтворцем того союзу була жінка великого китайського маршала Чан Кай Шека.

Щодо японського ґенерала, то він, довідавшися, що сталось, поповнив на японський звичай „гаракірі", себто розпоров собі черево і згинув від власної руки.

Михайло Беля,
Асторія, Н. И.

В ЧІМ ВАРТІСТЬ БОМБОВОЗІВ?

Досвід з війни в Еспанії та Китаю вказав, що літаки не так на нищення міст надаються як для паралізування. Коли з літаків понищиться головні осередки в місті, залізничі двірці, склади поживи, убрання, зброю, тощо, то місто спаралізоване й не може допомагати армії.

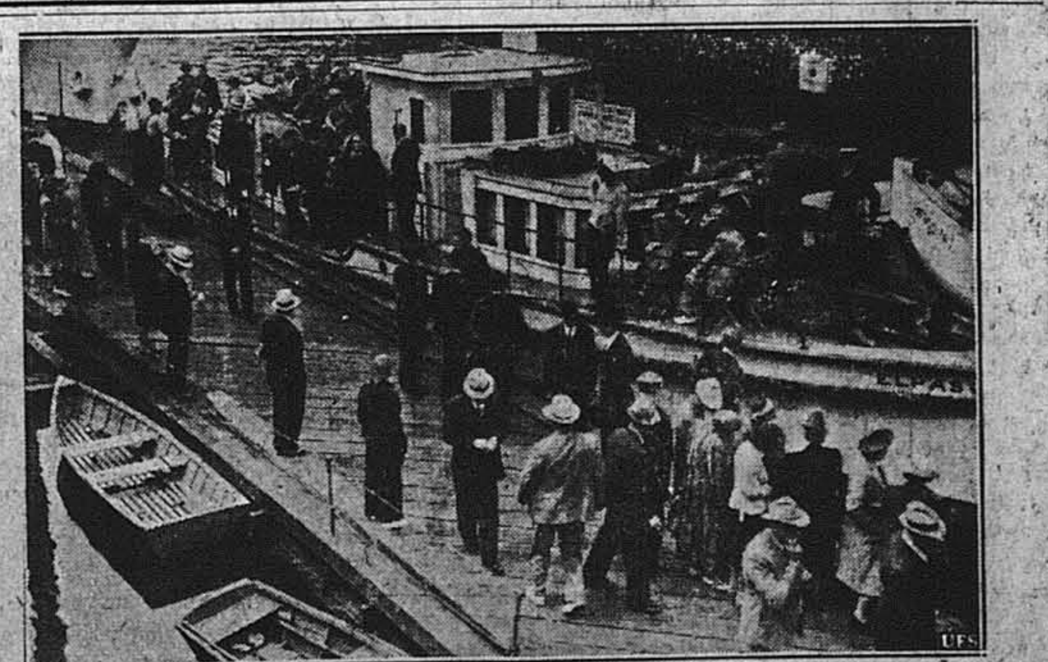
ЧОВЕН З ПРОПЕЛЕРОМ.

Німці мають човни з пропелерами. В такім човні сидить собі людина, крутить корбу, а корба гонить пропелером, що черкає собою об воду й так посуває човном по воді. В такім човні людина витрачає вдвоє менше сили, як у човні з веслами.

АВСТРАЛІЯ ЦІКАВИТЬСЯ РАСОВОЮ ПРИНАЛЕЖНІСТЮ ЕМІҐРАНТІВ.

Австралійський уряд рішив, щоб усі еміґранти, які не є британійськими громадянами, подавали свою расову приналежність. Кожний еміґрант, який схоче приїхати до Австралії, мусить зложити заяву, чи є жидом чи арійцем.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

КЛОПОТИ ПРАВИЛЬНИХ ПАСАЖИРІВ ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

У Сіетлі, Вашингтон, застрайкували робітники, що обслуговують пороми, які їздять між цим містом і мешканнями на острові в Пюджет Савнд. Пасажирам, що їздять до роботи кожного дня, прийшлося наймати до перевозу додому всякі човни, які лише були під руками.

ДОСЯГНУЛА ПІМСТА.

Динамітова бомба розірвала в Кливленді автомобіль, на котрому їхав 29-літній Сем Салупо. І він і його дівчина, 19-літня Дороті Івен, згинули на місці. Він недавно вийшов з вязниці, де відбув довшу кару. Поліція догадується, що він упав жертвою пімсти бандитів.

ТУРИСТИ МОЖУТЬ БУТИ ДЕПОРТОВАНІ

На основі іміґраційного закону до Америки можуть свобідно приїздити чужинці для переведення торговельного діла, або туристи, які бажають побути тут для приємности. Ні одні ні другі не підлягають означеній законом квоті. Їх може приїздити сюди якнайбільше, але як такий турист чи торговець не виїде з Америки в призначений йому час, то іміґраційні власті вважатимуть його нелеґально прибулим сюди чужинцем і кожної хвилі можуть його депортувати.

Цього року Америка сподівається великого числа туристів. Думають, що Світова Вистава в Ню Йорку і Міжнародня Вистава в Сан Франсіско стягнуть до Злучених Держав багато таких людей, які вже давно збиралися сюди їхати. Булоб добре, якби приїжджаючі на тимчасовий побут чужинці і їх приятелі в Америці обзнайомилися з іміґраційним законом, який обовязує туристів. Багато людей думають, що як турист знайде собі в Америці стале заняття, то вже може тут залишитись. А на ділі справа мається зовсім інакше. Іміґраційний закон виразно говорить, що турист не сміє стати іміґрантом. Якщо він хотів би жити в Америці, то перше мусить виїхати за границю, дістати іміґраційну візу і тоді доперва вертатись на сталий побут.

Ще одна справа, яку багатьом людям варто знати. Як чужинець приїде до Злучених Держав на тимчасовий побут і стане тут до праці, то в такім випадку він може бути негайно депортований. Чому? Бо іміґраційний закон постановляє, що як турист стане до праці, то автоматично стає нелеґальним іміґрантом і підлягає депортації.

Заграничних туристів пускають до Америки не більше як на один рік. При вїзді вони обовязані переконати іміґраційні власті, що приїздять до Злучених Держав як туристи, або що мають тут бизнесове діло. Крім цього мають доказати іміґраційним урядникам, що мають гроші на прожиток в часі свого побуту в Америці. Закон не приписує, скільки саме грошей турист мусить мати на свої розходи, але як він не має тут ні родини, ні приятелів, то повинен мати стільки, щоб йому стало на конечні потреби. Від тих туристів, які мають в Америці приятелів, або когось з родини, іміґраційні власті неконче вимагають великої суми грошей на показ. Вони мусять мати лиш добрий пашпорт і заплачену в обидві сторони корабельну карту. Очевидно, що чим більше туристів мають із собою грошей, тим ліпше.

Бувають іще такі випадки, що, приїхавши сюди на тимчасовий побут, чужинець мусить залишитися в Америці довше, ніж йому віза дозволяє. В такім разі він обовязаний звернутися до іміґраційного бюра по дозвіл на продовження свого тимчасового побуту. Аплікацію треба вписати на формулярі число 639. Аплікація мусить бути в руках іміґраційних властей того порту, де турист приїхав, не менше як 15 і не більше як 30 днів перед часом виїзду чужинця з Америки.

В багатьох краях Европи туристів уважають добрим джерелом доходу. Найліпше люблять туристів з Америки. Їм дозволяють блукати всюди без ніяких перешкод. Розуміється, що все має свою причину. Статистичні дані говорять, що в 1936 році Европу відвідало 390,000 американських громадян, які лишили там ні менше ні більше, а 594 міліони американських долярів. До Америки таке велике число туристів ніколи не приїздить. Іміґраційний рахунок показує, що між днем 1-го липня 1934 року і днем 24-го листопаду 1938 року через іміґраційну канцелярію в Ню Йорку перепущено 217,824 туристів. Загально припускають, що Америку відвідує річно лише пятьдесять до шістьдесять тисяч заграничних гостей.

Перед сенатським іміґраційним комітетом у Вашинґтоні відбулося недавно тому переслухання в справі тих заграничних гостей, що, діставши візу тимчасового побуту в Америці, осталися тут нелеґально на сталий побут. Доказували що таких „гостей" в Америці є дуже багато, але іміґраційний комісар сказав, що з 217,824 допущених на тимчасовий побут в Америці чужинців лише 4,226 „забули" вернутися додому. Ці люди перебувають нелеґально, але не всі, бо бувають випадки, що чужинці опускають Америку без відома іміґраційних властей.

ФЛІС.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ПІТСБУРГ, ПА.

На ранених Січовиків.

Союз Українок у Пітсбурґу вислав через Обєднання $5 на ранених Січовиків Карпатської України.

Марія Лесько, кас.

БАЙОН, Н. ДЖ.

З ювилею на Рідну Школу.

В неділю, 30 липня ц. р., громадяни Сенько і Параскевія Хандоги святкували 25-літній ювилей свого подружого життя. Забава відбулась у готелі Вікторія, нашого громадянина І. Пасічника. Того дня діти ювилятів і своякн справили їм приємну несподіванку. Поважне число гостей, місцевих і позамісцевих, прибуло на те свято і всі гарно забавлялись. Були промови і бажання. Господарем забави був Л. Бачинський, який від себе зложив ювилятам бажання всього добра та представив їх як добрих і примірних українських громадян, які все беруть активну участь в українськім громадянськім житті та жертвують на народні цілі.

Забава випала тим краще, що приявні, забавляючись, не забули і про Рідну Школу в старім краю й на поклик Л. Бачинського зложили: ювиляти Хандоги і Н. Жирий по $2; по $1: Л. Бачинський, В. Горин, А. Басараб, М. Владика, А. Маньків, О. Холевка, І. Лабяк, М. Савіцький, О. Фостик, Й. Хоптій, М. Бойко, П. Корчик, пані Біляк, С. Готра, Т. Білик, В. Федорик, І. Пасічник, пані Олинчук; по 25 ц.: М. Кобилинський, Ф. Польовий. Разом $23.50, які вислано через Обєднання на Рідну Школу в старім краю.

Присутній.

Запізно.

— Знаєш, щойно по шлюбі можна зрозуміти, що це таке правдиве щастя.

— Чи ти дійсно переконаний про те?

— Так, дійсно... Але коли чоловік зрозуміє, то вже запізно вертатись.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 13. серпня, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Всі члени повинні явитись на ці збори. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в суботу, 12. серпня, в 8. годині вечором. Проситься членів і членкиць, як місцевих так і позамісцевих, прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член і членкиця заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. Довгуючі члени повинні прийти і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Робак, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 13. серпня, зараз по Сл. Божій. До першої години буде збирання вкладок від членів; точно в год. 1. буде зачинатися мітинг. Перед кожним мітинґом в суботу вечором урядники будуть збирати вкладки від членів в Нар. Домі. Також кожний член обовязаний принести свою адресу, що вимагає порядок Товариства. — Іван Пігуляк, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367., відбудуться в вівторок, 15. серпня, в галі церковній, 303 Годсон Еве. Проситься всіх членів явитись на цих зборах. Звертається ще раз увагу членам, які довгують, щоби вирівняли свої вкладки і кари, бо в противнім разі будемо змушені їх суспендувати. Стараймося приєднувати нових членів, як дітей так і старших, до рідної організації. Зробимо добро для себе самих. — Микитинський, Лиско, Дмитрів.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70., відбудуться в вівторок. 15. серпня, в годині 7. ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ст. Кожний член обовязаний прибути на збори й заплатити свої вкладки як також взяти тикети на баль Товариства, бо то є останні збори перед нашим балем. Приведіть своїх кревних і знайомих, щоби їх вписати в члени Товариства і У. Н. Союзу. Вписуйте теж свої діти до У. Н. Союзу, бо то є найтаньша і найліпша асекурація для ваших дітей, бо за 25 ц. місячної вкладки ваша дитина є обезпечена на $500 до 16 року життя, а відтак переходить до старших членів і має один рік вільний від оплати, а по трьох роках дістає дивіденду. — Пилип Дмитриха, предс.; Михаїл Самоїл, кас.; Антін Онисік, фін. секр. Адреса секретаря: Anthony Onysyk, 117 Lake St., Jersey City, N. J. Phone: Journal Sq. 2-4298.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 1. серпня 1939, в 5. годині рано, на Мейн Стр. в Маганой Плейн, Па., помер член 28. відділу У. Н. Союзу,

АНДРІЙ ДАВИД.

Родився в Галичині, в селі Татарне, повіт Рудки. Приїхав до Америки в 1911. році і був довголітнім членом У. Н. Союзу. Бувши в Честер, вступив до У. Н. Союзу. В 1917 році приїхав до Маганой Плейн і був членом 28. відділу.

Полишив жінку Марію і 7 дітей: Михаїла (сам.), Анастасію (замужну), Стаха, Івана, Григоря, Катерину й Ілька.

Похорон відбувся 5 серпня з дому жалоби в год. 10. рано до церкви св. Івана Хрестителя в Мейзвил і на цвинтар в Фраквил.

Вічна Йому память!

Іван Онушканець.

ПОДЯКА.

СТЕЙПЛЕТОН, С. АЙ., Н. Й.

Я, нижче підписана членкиця Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211. У. Н. Союзу, складаю щиру подяку головному урядові нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку, бл. п. ВАСИЛЮ ФЕДІРКУ.

Дякую щиро урядникам і Братству, від. 211. У. Н. Союзу, приятелям і всім знайомим, що взяли численну участь у похороні і віддали останню прислугу Покійному.

Дякую о. П. Понятишиному з Ню Йорку, о. Ґулові з Байону і пп. диригентам: Онуфрикові з Ню Йорку і Ґелові з Джерзі Сіті, та заразом злученому хорові, котрий так гарно співав. Так само дякую своїм добрим і щирим краянам, котрі найбільше натрудилися, а то Василеві Карпові і Василеві Белейові і погребникові п. Яремі за добру і чесну обслугу.

Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові.

Марія Федірко, вдова.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

З нагоди ПЕРЕНЕСЕННЯ Української Радіо Години на нову стацію і на Суботній День від години 11:15 до 11:45 А. М. (E.D.S.T.). На стації K.Q.V., Пітсбурґ, Па. в наступну суботу виступить Хор укр. карнеґійської церковної громади під управою п. Бориса Хоптяка. Проситься всіх слухачів українців спомагати українську радіо годину своїми щирими жертвами й оголошеннями, які треба засилати до anонсера добр. Миколи Арсенія, 854 N. Lincoln Ave., або до: Ukrainian Radio Hour, Chamber of Commerce, K.Q.V. Radio Broadcasting Co., Pittsburgh, Pa.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(51)

Коли Стенлі Вуд підійшов до брами, сторожі зійшли вниз і відкрили йому браму. Вони були переконані, що він сам один. До останньої хвилини Стенлі надіявся, що мешканці цієї гарної столиці зустрінуть його приязно. Забув він, що не все є гарні ті, що творять гарні речі.

Як він тільки увійшов до середини, зараз обступили його сторожі, а також місцеве населення вибігло подивитись на дивного чужинця. Шорстка поведінка сторожів скоро переконала його, що він не гість, лише вязень. Вони вказали йому списами, куди йти й, обступивши його, слідували за ним.

Та Стенлі думав, що може це лиш є вступні переслухання. Коли довідаються, що він нешкідливий чоловік, то його пустять, може й пораду дадуть. Його запровадили до місця, загородженого зо всіх сторін високим парканом. В нутрі було з 50 осіб, всі обірвані, нуждені. Це тюрма, подумав собі Вуд.

Так виглядало, що його замкнули тут на довший час і на переслухання зараз не поведуть. Він почав журитись, бо йому було спішно розпочати шукання Гонфалі. Поволі він приближався до того гурта вязнів, якого побачив уже здалека. Втім зо здивуванням він почув від одного вязня своє назвище.